

INFORMATIEBEHOEFTE BIJ DE VERSCHAFFERS VAN LEENVERMOGEN

door Mr. O. Vogelenzang

1 Inleiding

Bij de verschaffing van leenvermogen spelen de banken een belangrijke rol. Uit de toevertrouwde korte en lange middelen verschaffen zij zelf kort en middellang krediet, terwijl zij bemiddelen bij onderhandse leningen en bij de emissie van obligaties. Dit artikel is geschreven vanuit de bankpraktijk op deze gebieden en zal zich beperken tot de verschaffing van leenvermogen aan het bedrijfsleven.

Na een aanduiding van de verschillende categorieën van informatie, die in de praktijk een rol spelen, worden de informatiebehoeften verder uitgewerkt bij de behandeling van de bovengenoemde vormen van leenvermogen.

2 Verschillende categorieën van informatie

De gevraagde informatie kan ingedeeld worden in een aantal groepen:

- bedrijfseconomische informatie
- informatie over de bedrijfstak
- informatie over de leiding van het bedrijf
- juridische informatie.

2.1. Bedrijfseconomische informatie

In de eerste plaats komt zonder twijfel de bedrijfseconomische informatie. Hierbij kan men allereerst denken aan traditionele stukken als de balans en de verlies- en winstrekening. Daarnaast spelen echter prognoses een steeds belangrijker rol.

De balansgegevens zullen vaak in verhouding tot elkaar bekeken worden, zoals de verhouding eigen/vreemd vermogen (de solvabiliteit) en de verhouding tussen liquide middelen en kortlopende schulden (de liquiditeit). Van belang hierbij is de vraag of het werkkapitaal positief is (eigen vermogen en lang vreemd vermogen verminderd met op langere termijn vastgelegde middelen). Bij de bepaling van het eigen vermogen zal zeker gekeken worden naar mogelijke stille reserves, hoewel de bank deze soms minder groot acht dan het bedrijf zelf. Van minstens even groot belang zijn de rentabiliteit (netto winst uitgedrukt in het eigen vermogen) en de cash-flow (winst na belastingen, vermeerderd met de afschrijvingen). Een cash-flow-prognose geeft een indruk van de liquiditeitspositie van de komende jaren en is daardoor van belang voor de mogelijkheid om aflossingen te doen op het geleende vermogen.

Niet elke onderneming die leenvermogen vraagt zal bovenstaande gegevens direkt kunnen verschaffen, zeker waar het prognoses betreft. Het contact met de kredietverlenende respectievelijk de bemiddelende instelling kan er echter toe leiden, dat de administratie meer gericht wordt op het verschaffen van die gegevens, welke voor een vooruitziend beleid van belang zijn (ook als er géén krediet gevraagd wordt!).

2.2. Informatie over de bedrijfstak

Naast de financiële gegevens van het bedrijf zelf is er ook behoefte aan gegevens over de bedrijfstak. Bij de grote banken zijn afdelingen die zich met deze bedrijfstakanalyses bezighouden. Deze bestaan enerzijds uit algemene informatie over de bedrijfstak (de conjuncturele situatie, verwachte afzetmogelijkheden in binnen- en buitenland, structurele veranderingen zoals concentratietendensen, saneringsplannen, etc.) en anderzijds uit representatieve balansstaatjes voor een bedrijfstak. Hieraan kunnen de balansgegevens en -verhoudingen van het individuele bedrijf getoetst worden. Dit is van belang omdat de balansverhoudingen juist per bedrijfstak sterk kunnen uiteenlopen. Het feit, dat een bedrijf behoort tot een zwakke bedrijfstak zal overigens weinig invloed hebben als de situatie bij het bedrijf zelf wel goed is.

2.3. Informatie over de leiding van het bedrijf

Lag in vroeger tijd de beoordeling sterk in het zuiver persoonlijke vlak (in dit verband werd vaak de term „moraliteit” gebezigd), tegenwoordig kijkt men meer naar de kwaliteit van het management van het bedrijf. Het beoordelen van de leiding van een bedrijf is niet eenvoudig. Bij de grote bedrijven is meestal ook buiten het bedrijf wel wat bekend over de kwaliteit van het management, maar bij kleine bedrijven (bijv. cenmanszaken) is dit minder duidelijk. In dergelijke gevallen (ook bij nieuwe grote bedrijven) zal de betrokken bankfunctionaris (vaak de kantoordirecteur) in een persoonlijk gesprek naar aanleiding van de kredietaanvraag een indruk van de directie proberen te krijgen. Daarnaast zijn natuurlijk ook de in de afgelopen jaren behaalde resultaten zeer belangrijk voor de beoordeling van het management.

Bij die rechtsvormen, waar de leiding ook persoonlijk aansprakelijk is zullen ook gegevens over het privé vermogen (soms ook van de echtgenote) gevraagd worden. Maar ook bij een N.V., waarbij de directeur enig aandeelhouder is, zal de bank graag door de juridische constructie heen willen zien. Het privé vermogen speelt vanzelfsprekend ook een rol, indien een borgstelling wordt gevraagd.

2.4. Juridische informatie

Hieronder vallen o.a. gegevens als de rechtsvorm, statuten, vertegenwoordigingsbevoegdheid. Ook zal de verschaffer van het leenvermogen graag willen weten welke zekerheden verstrekt kunnen worden (hypotheek, pand, borgstelling, cessie van vorderingen, fiduciaire eigendomsoverdracht, garanties, etc.), en of aan anderen reeds bepaalde zekerheden zijn verleend.

3 Verschillende vormen van leenvermogen

De informatiebehoefte, die in het voorgaande al in het algemeen ter sprake zijn gekomen, zullen hierna worden toegespitst op de verschillende vormen van leenvermogen, waarmee een bank in de praktijk te maken heeft. Achtereenvolgens zullen worden behandeld het rekening-courant krediet, het middellang krediet, de onderhandse lening en de obligatielening.

3.1. Rekening-courant krediet

De bedrijven, die een rekening-courant krediet van de bank vragen, kunnen in meerdere opzichten sterk uiteenlopen. Er zullen kleine eenmanszaken bij zijn, waarover men nog geen enkele informatie heeft (afgezien van de informatie die uit de bankrekening kan worden gedistilleerd) maar ook zeer grote ondernemingen die regelmatig gegevens publiceren (bijv. kwartaalresultaten).

In het algemeen zal een bank voor de beoordeling van het gevraagde krediet willen beschikken over de balans en de verlies- en winstrekening van tenminste de laatste drie jaren. Bij op de beurs genoteerde N.V.'s zal de bank vaak volstaan met de jaarverslagen, bij andere bedrijven zullen in de regel de accountantsrapporten worden gevraagd.

Het kan gebeuren, dat het bedrijf als gevolg van een gebrekkige administratie moeite heeft om de gevraagde informatie te verschaffen. In een dergelijk geval kan de kredietaccountant van de bank te hulp geroepen worden. Vaak zal de bank willen beschikken over meer recente cijfers dan die van het laatste jaarverslag of accountantsrapport. Voor de grote ondernemingen zal dit geen groot probleem zijn, maar bij kleine en middelgrote bedrijven kan de kredietaccountant van de bank (die steeds zal samenwerken met de accountant van het bedrijf, indien aanwezig) ingeschakeld worden bij de opstelling en beoordeling van meer recente cijfers.

De nadruk bij de beoordeling van de cijfers zal liggen op de rentabiliteit. Daarnaast is ook de liquiditeit van belang, want hoewel het rekening-courant krediet vaak bij een minder goede liquiditeitspositie gevraagd zal worden, is het niet de bedoeling dat bankkrediet de plaats inneemt van permanent of lang vreemd vermogen. Bij de solvabiliteit hechten de banken nog wel aan een bepaalde verhouding tussen eigen en vreemd vermogen, doch omtrent de minimaal noodzakelijke verhouding zijn zij geleidelijk soepeler geworden. Hierbij is zeker van invloed, dat het eigen vermogen bij de financiering van de onderneming de laatste jaren steeds verder is teruggelopen.

Een door de bank gevraagde prognose met betrekking tot omzet, winst etc, zal er bij kleine en middelgrote bedrijven vaak toe leiden, dat men gedwongen is om ook zelf de redenen voor de kredietaanvraag scherper te bekijken. In een gesprek hierover met de bank kan dan de gehele financieringsbehoefte aan de orde komen, waarbij soms zal blijken dat andere financieringsvormen (bijv. een middellange lening) de voorkeur verdienen. Deze financiële adviesfunctie van de bankier wordt steeds belangrijker. Voorbereidingen worden getroffen om uitgaande van de cijfers van de afgelopen jaren en de plannen voor de toekomst te komen tot een computerprognose van de mogelijke cijferontwikkeling met een daaraan gekoppeld financieringsadvies voor het betreffende bedrijf („financial engineering”).

De bij 2.2. ter sprake gekomen informatie over de bedrijfstak speelt bij het rekening-courant krediet een belangrijke rol. Door vergelijking van de cijfers met de gemiddelde balansstaatjes zal de bankier sneller op een afwijkende situatie geattendeerd worden. Overigens moet hieruit niet worden geconcludeerd dat een afwijkende situatie op zichzelf een minder gunstige indicatie zou zijn.

Als de bank bij rekening-courant krediet te maken heeft met kleinere

bedrijven zal de informatie over de kwaliteit van de leiding van bijzonder belang zijn, omdat een kleiner bedrijf vaak staat of valt met de persoon van de ondernemer. De indruk die de bank van de leiding krijgt tijdens het gesprek over de kredietaanvraag is daarbij van belang. Informatie over het privé vermogen zal, gezien de rechtsvorm bij kleinere bedrijven (zie 2.3.) bij rekening-courant krediet eerder voorkomen dan bij andere kredietvormen.

Indien er een relatie gelegd wordt tussen de grootte van een bedrijf en de door de bank gevraagde gegevens (vooral de bedrijfseconomische) dan zal er bij de kleinste bedrijven meestal sprake zijn van een summiere informatie, omdat het bedrijf eenvoudig niet meer gegevens kan verschaffen. Naarmate het bedrijf groter is, zal de bank, ook gezien de grotere risico's, meer vragen en het bedrijf zal hieraan in het algemeen ook wel kunnen voldoen. Bij de zeer grote ondernemingen zal de door de bank gevraagde informatie vaak minder zijn. Hoewel dit wellicht merkwaardig lijkt, wordt dit begrijpelijk als men bedenkt dat de zeer grote bedrijven meestal zelf al voldoende gegevens publiceren. Het is derhalve niet zo, dat de bank bij grote bedrijven minder wil weten, maar de bank beschikt reeds over een ruime informatie over het betreffende bedrijf.

3.2. Middellang krediet

Evenals bij het rekening-courant krediet zal bij het middellang krediet de grootte van het bedrijf sterk variëren, maar omdat het hier doorgaans om de financiering van investeringsprojecten gaat, zijn er naar verhouding vaak grotere bedragen in het geding dan bij rekening-courant krediet.

In de meeste gevallen zal de bank al eerder met het bedrijf te maken hebben gehad, namelijk door het verstrekken van een krediet in rekening-courant. Bij de behandeling van het rekening-courant krediet werd al opgemerkt dat het bespreken van de financiële situatie kan leiden tot een advies om voor bepaalde financieringsbehoeften een beroep te doen op middellang krediet. Een al bestaande relatie met een bedrijf houdt in dat de bank beschikt over een kredietdossier, dat zonodig aangevuld kan worden met recente gegevens.

Het feit dat de gegevens bij een rekening-courant krediet ook gebruikt worden bij middellang krediet wil niet zeggen dat er geen accentverschillen zijn. In tegenstelling tot rekening-courant krediet, dat in principe dagelijks opzegbaar is, zitten bank en bedrijf bij middellang krediet langer „aan elkaar vast”. Dit zal er toe leiden dat de prognose een veel belangrijker plaats zal innemen bij de beoordeling. Ook zullen de zekerheden een grotere rol spelen.

Bij de prognose is vooral de toekomstige ontwikkeling van de cash-flow van groot belang. Na aftrek van de te verwachten vervangingsinvesteringen zullen hieruit immers de aflossingen moeten geschieden. Zeker van grotere bedrijven mag de bank verwachten dat deze bij de voorbereiding van de investeringsbeslissing zelf al bepaalde berekeningen hebben gemaakt. Natuurlijk zal ook de rentabiliteit, die overigens nauw verbonden is met de cash-flow, een belangrijke rol spelen.

Omtrent de verhouding eigen/vreemd vermogen vindt een geleidelijke verruiming van de normen plaats, zoals ook reeds bij het rekening-courant krediet (3.1.) is gememoreerd.

De technische merites van het betreffende investeringsproject zullen voor de bankier vaak moeilijk te beoordelen zijn. Het is de vraag of de inschakeling van externe deskundigen dit probleem kan oplossen, omdat deze deskundigen bij zeer gespecialiseerde projecten dun gezaaid zullen zijn (vermoedelijk alleen bij de concurrentie!). Bovendien kan de vertrouwensrelatie tussen de bank en het bedrijf schade lijden als de bank zich ook met allerlei technische details gaat bezighouden. Vaak zal in dergelijke gevallen de reeds eerder opgedane ervaring met het bedrijf van grote invloed zijn. Een uitzondering hierop is het feit dat bij de beoordeling van middenstandsbedrijven (vakbekwaamheid, ligging van het vestigingspunt) vaak de hulp wordt ingeroepen van het CIMK (Centraal Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf), hetgeen een vaste procedure is bij lange kredieten met staatsgarantie.

Bij het middellang krediet wordt, gezien de lange looptijd, veel belang gehecht aan de zekerheden (hypotheek, borgstellingen, garanties). Hierover zal dan ook informatie worden ingewonnen (taxaties e.d.). Gecontracteerde inkomsten (bijv. charters) kunnen ook een rol spelen als „zekerheid”. Door gaans streeft men naar een dekking van het verleende krediet, al hangt ook hier een en ander mede af van de financiële situatie van het bedrijf en de prognoses.

Wat over de gevraagde informatie al is opgemerkt bij het rekening-courant krediet, geldt ook hier: bij middelgrote bedrijven zal meer informatie gevraagd worden dan bij zeer grote bedrijven, omdat men daar al veel van weet (o.a. door regelmatige externe publicaties van het bedrijf). Indien er toch al een regelmatig contact tussen cliënt en bank bestaat, zal de behoefte aan nadere informatie geringer kunnen zijn.

Zeker bij het middellang krediet is het zinvol dat het bedrijf al tijdens de interne besluitvorming over het betrokken project de bank hierover informeert, zodat de bank de financiële adviesfunctie meer inhoud kan geven en niet achteraf op zeer korte termijn moet beslissen over de kredietaanvraag, terwijl het bedrijf al maanden met het project bezig is geweest.

3.3. Onderhandse leningen

Bij het bespreken van de informatiebehoeften van de verschaffers van onderhandse leningen moet niet uit het oog verloren worden dat de bank hier bemiddelend optreedt tussen de bedrijven en de geldverschaffers, de institutionele beleggers (vooral pensioenfondsen, levensverzekeringsmaatschappijen en spaarbanken). Deze instellingen wensen bij hun beleggingen weinig risico's te lopen, terwijl de bank dit bij de korte of middellange kredietverlening bewust aanvaardt. Dit verschil tussen kredietverlenen en beleggen heeft zijn weerslag op de gevraagde informatie en de beoordeling daarvan door de geldgevers. Een ander belangrijk punt is dat het hier gaat om geldgevers die reeds goed op de hoogte zijn van wat er in het bedrijfsleven gaande is. Over het algemeen zullen slechts onderhandse leningen verstrekt worden aan grotere ondernemingen. Dit kunnen ter beurze genoteerde ondernemingen zijn, maar ook grote besloten N.V.'s of B.V.'s. De via de bank verstrekte informatie zal in de regel bestaan uit de jaarverslagen (bij de open N.V.'s) of

uittreksels uit de accountantsrapporten van de afgelopen drie jaar, zonodig aangevuld met meer recente cijfers.

Het doorgeven van de vertrouwelijke gegevens uit de accountantsrapporten door de bemiddelende bank aan de geldgevers geschiedt uiteraard slechts met toestemming van het bedrijf. Soms zal aan het bedrijf ook gevraagd worden om een prognose te maken, maar dit is geen regel, omdat de bovengenoemde informatie tezamen met de verschafte zekerheden vaak al voldoende basis biedt voor een beoordeling. Bij de beoordeling van de cijfers door de institutionele beleggers zal in de eerste plaats gekeken worden naar de verhouding eigen/vreemd vermogen. Het is ook een belangrijk punt of het werkkapitaal (eigen + lang vreemd vermogen - vaste activa) positief is, evenals de rentabiliteit van belang is. Bij de onderhandse lening is zeker sprake van een conservatiever balansbeoordeling dan bij kort of middellang krediet. Aangezien de looptijd hier immers langer is, waardoor het continuïteitsrisico moeilijker is te bepalen, moeten de kredietwaardigheidseisen hoger gesteld worden. In dit verband is het ook begrijpelijk dat er altijd veel nadruk wordt gelegd op de te verschaffen zekerheden door het bedrijf. Slechts de allergrootste bedrijven zullen in het algemeen in staat zijn zonder het aanbieden van zekerheden te lenen.

Wat de overige informatiecategorieën betreft, kan worden gesteld dat men wel kijkt of de betrokken bedrijfstak zwak is, maar dit zal deze professionele geldgevers al bekend zijn, zodat geen extra informatie gevraagd zal worden. Kennis over de leiding van het betrokken bedrijf zal bij de geldgevers al aanwezig zijn, omdat het hier uitsluitend gaat om grote bedrijven, waarmee men vaak al eerder te maken heeft gehad. Deze bekendheid van de geldgevers met het betrokken bedrijf is een bijzonder belangrijke factor bij de beoordeling. Het „onbekend maakt onbemind” is hier zeker van toepassing. Een bedrijf, dat op zich groot genoeg is om een beroep te doen op de markt voor onderhandse leningen, maar tot nu toe weinig informatie naar buiten heeft gebracht (dit geldt dus niet voor beursfondsen), zal er goed aan doen om deze situatie te verbeteren, indien men plannen heeft om in de komende jaren een onderhandse lening op te nemen.

3.4. Obligatieleningen

Tussen de via een openbare emissie uitgegeven obligatielening en de hierboven genoemde vormen van leenvermogen (rekening-courant krediet, middellange lening, onderhandse lening) bestaan belangrijke verschillen. Bij de obligatielening hebben de verschaffers van het vermogen geen direct contact met het bedrijf, zodat in dit geval de bank die of het syndicaat van banken dat de emissie verzorgt, bij het vragen naar informatie als het ware optreedt als representant van de inschrijvers op de emissie.

De informatie over de emitterende onderneming wordt gegeven in de vorm van het bekende prospectus, een stuk dat voor ieder verkrijgbaar is. Dit kan als consequentie hebben, dat bepaalde informaties minder uitgebreid zullen zijn dan bij de andere kredietvormen, waar sprake is van een vertrouwensrelatie met de bank, of waarbij de gegevens op voorwaarde van vertrouwelijkheid worden verstrekt aan de institutionele beleggers.

Een ander verschil is het feit, dat er bij emissies sprake is van door derden opgestelde (minimum) eisen ten aanzien van de te verschaffen informatie. Wat de bedrijfseconomische informatie betreft verlangt de Vereniging voor de Effectenhandel de vastgestelde balansen en verlies- en winstrekeningen van de laatste twee boekjaren, voorzien van een toelichting. Indien het lopende boekjaar al voor meer dan de helft verstreken is zullen ook tussentijdse cijfers gevraagd worden. Bij de vastgestelde jaarrekening wordt een accountantsverklaring gevraagd. Verder spreekt het reglement van de Vereniging over „alle verdere gegevens, wenselijk voor het vormen van een oordeel omtrent de gang van zaken bij en de financiële situatie van de uitgevende instelling, zowel in het heden als in het verleden, alsook omtrent de vooruitzichten” (artikel 15, 1, f). Uiteraard moet ook het doel van de emissie worden vermeld.

De informatie-eisen van de Vereniging zijn vrij algemeen geformuleerd, maar bieden juist hierdoor ruimte om zich gemakkelijk aan te passen aan ontwikkelingen in de praktijk. De interpretatie van deze bepalingen geschiedt door de Commissie van Gedelegeerden, waarbij de geschiedenis leert dat de verplicht gestelde informatie steeds uitgebreider wordt. De banken hebben hierbij vaak een initiërende rol gespeeld door zelf bepaalde verlangens ten aanzien van de te verstrekken informatie te formuleren.

Naast de reeds genoemde balans en verlies- en winstrekening, zal zo mogelijk vaak ook een cijferoverzicht van de laatste vijf jaar gegeven worden, met o.a. omzet, exploitatiewinst, cash-flow, afschrijvingen, nettowinst, eigen vermogen, investeringen. Hierbij is van belang, dat de cash-flow, de nettowinst en het eigen vermogen niet alleen in absolute cijfers worden weergegeven, maar ook per aandeel. Men kan zich een verdere specificatie indenken, bijvoorbeeld van de omzet naar produktgroepen met hun bijdrage tot de resultaten, of van de afzet naar diverse landen. Ook zou een aanduiding van de ontwikkeling van de marktaandelen het inzicht vergroten.

Elk prospectus bevat een verhaal over het ontstaan en de geschiedenis van het bedrijf, eventuele dochterondernemingen en het produktengamma, waarbij de nadruk vooral op het verbale zal liggen.

Een aparte opmerking moet nog gemaakt worden over de emissies van ziekenhuizen. Wat betreft de financiële gegevens zijn deze niet goed vergelijkbaar met andere bedrijven (o.a. gering eigen vermogen). Een belangrijke factor is echter wel het feit of de bezettingsgraad der bedden 90% of meer bedraagt, omdat het Centraal Orgaan Ziekenhuistarieven, dat in feite de verpleegtarieven moet goedkeuren, in de regel haar fiat geeft, als de verpleegtarieven gebaseerd zijn op een bezettingsgraad van 90%¹⁾.

In het niet ongebruikelijke geval dat een dochteronderneming een obligatielening wil plaatsen die gegarandeerd is door de moedermaatschappij, zal de nadruk in het prospectus ook meer op deze laatste onderneming liggen.

In een prospectus moet ook altijd een paragraaf gewijd worden aan de gang van zaken in het lopende boekjaar en aan de vooruitzichten (winstverwachtingen). Omdat het prospectus volledig openbaar is, zal de uitge-

¹⁾ Inmiddels is door het C.O.Z. besloten om deze minimum bezettingsnorm los te laten.

vende instelling over het algemeen wat terughoudend zijn. Het is de taak van de bankrelatie/syndicaat hier een gulden middenweg te vinden. Hierbij kan worden opgemerkt, dat mededelingen over de gang van zaken en over de winstverwachtingen bij uitgiften van aandelen/certificaten of in aandelen/certificaten converteerbare obligaties uitgebreider moeten zijn dan bij obligatie-emissies, waarbij meer gelet wordt op balansverhoudingen en (eventuele) zekerheid.

Geattendeerd moet tenslotte worden op een in september 1972 gepubliceerd voorstel van de Commissie van de Europese Gemeenschappen voor een richtlijn en ontwerp-aanbeveling van de Raad betreffende het voor opneming in de beursnotering vereiste prospectus. Tegen dit voorstel bestaan zeer veel bedenkingen; het eist te vergaande gegevens b.v. publicatie van de resultaten van het laatste boekjaar van alle ondernemingen, waarvan de tot publicatie verplichte vennootschap minstens 10% van het kapitaal bezit. Aangenomen mag worden, dat genoemd voorstel sterk geamendeerd zal worden mede door het feit, dat de per 1 januari 1973 toegetreden nieuwe leden van de E.E.G. (o.a. Engeland) bij het opstellen van genoemd voorstel niet betrokken zijn geweest.

4 Samenvatting

De informatiebehoefte van de verschaffers van leenvermogen zijn in het voorgaande op twee manieren belicht: eerst naar soort en vervolgens per kredietvorm. Bij een veelomvattend onderwerp als het onderhavige is het echter onvermijdelijk, dat binnen het toegestane aantal bladzijden niet alle aspecten genoemd kunnen worden, laat staan uitvoerig behandeld.

Indien wij tot besluit van dit artikel enkele conclusies trekken, realiseren wij ons wel, dat hierbij slechts enkele aspecten naar voren gehaald worden en daardoor een relatief zwaar accent krijgen.

Wat de verschillende categorieën van informatie betreft (n.l. over het bedrijf, de bedrijfstak, de leiding en de juridische aspecten) kan gesteld worden, dat de nadruk sterk ligt op de eerste twee. Bij de bedrijfseconomische informatie over een onderneming is sprake van een moderne benadering door de hantering van allerlei ratio's en begrippen (b.v. cash-flow). De informatie over de bedrijfstak is veelomvattender en systematischer dan vroeger het geval was. De andere twee categorieën hebben eerder het karakter van randvoorwaarden, die uiteraard positief moeten zijn.

Bij de formulering van de informatiebehoefte spelen de banken een belangrijke rol, zowel bij de korte en middellange kredietverlening als bij obligatie-emissies. Indien bij kredietverlening een bedrijf de gevraagde (bedrijfseconomische) gegevens niet kan verschaffen, omdat de administratie hierop niet is ingericht, kunnen de vragen van de banken leiden tot een blijvende verbetering van de informatie over het bedrijf. Bij de emissies wordt onder invloed van de banken de informatie steeds verder uitgebreid. Hierbij moet benadrukt worden, dat de uitbreiding van de informatie zowel bij de kredietverlening als bij de emissies slechts geleidelijk kan verlopen, gezien de aanpassing die dit vraagt van het betrokken bedrijf.

In de komende jaren zal de financiële adviesfunctie van de banken een sterker accent krijgen dan tot nu toe. Dit impliceert, dat er regelmatig overleg zal plaatsvinden over de financieringsproblematiek van de onderneming. Om deze financiële adviesfunctie echter verantwoord te kunnen uitoefenen, zal de bank over voldoende informatie moeten kunnen beschikken, terwijl het bedrijf deze informatie moet kunnen verschaffen. Het bedrijf zal met het oog op de eventuele aantrekking van onderhandse leningen of obligaties ook zijn externe informatie daarbij niet mogen laten achterblijven.